

3 Söndagen i Fastan

3 Årg. Ev. Mark. 9:14-32

I.N.J

”VARFÖR KUNDE INTE VI?”

Det var i en mörk och svår tid Martin Luther skrev den psalm som vi inledde vår gudstjänst med: *”Vår Gud är oss en väldig borg”*. Det är ingen stridssång som skevs för kämpande härar, utan en förtröstanspsalm i tider av mörker för Guds barn. Och som jag sade, mörkt var det 1529 då psalmen skrevs. Den turkiska hären stod utanför Wiens murar och hotade hela Europa. Vid riksdagen i Speyer samma år hade man förbjudit evangelisk predikan och evangelisk gudstjänst. Trots att de evangeliskt sinnade furstarna i Tyskland protesterade mot riksdagsbeslutet var de i minoritet och reformationens sak såg ut att fullständigt gå förlorad. Luther - som var en bibelläsare av Guds nåde - satte sig då ned och mediterade över den 46:e psalmen i Psaltaren - där det i sjunde verser står: *”Herren Sebaot är med oss, Jakobs Gud är vår borg”* (Ps, 46). Så föddes psalmen – och även melodin – som Luther själv komponerade. Och budskapet i psalmen är klart. Vi är inte ensamma när ondskan tycks triumfera. Visst är den stor, ondskans makt, men Gud är alltid större!

Det är gott att veta det idag på tredje söndagen i Fastan, då överskriften i evangelieboken är *”Kampen mot ondskan”*. För den kampen kan vi inte vinna i egen kraft. Nej, som Luther skriver: *”Vår egen kraft ej hjälpa kan, vi vore snart förströdda”*. Men, undrar vi: Är det verkligen så? Har inte världen och människan blivit bättre allt eftersom vetenskapen har gjort framsteg? Är inte världen en tryggare plats nu än för hundra år sedan? Vi har ju fått det så mycket bättre. Ingen svält att kämpa mot, inga stora sociala klyftor att överbrygga. Sjukvårdens står ju på topp. Sjukdomar som smittkoppor och polio är ju nästintill utrotade. Välståndet är stort. Och det är ju tack vare att det funnits människor som gått i bräsch och kämpat mot ondskan på alla tänkbara plan.

Ja, men är det inte så att trots detta, så ligger ondskan alltid steget före? Det som är gott missbrukas, skandalerna och affärerna avlöser varandra. Jag behöver väl bara säga ”Epstein”, så förstår ni vad jag menar. Och tänk på kriget i Ukraina och Iran! Och på den globala uppvärmningen och på allt maktmissbruk och alla ”fake-news”. Världen är inte bara ond. Den är galen också! Den styrs av en clown i väst och en tyrann i öst. Ondskan skjuter upp som ogräs. Och där står vi människor med vår lilla köksax och tror att det räcker att klippa lite här och ansa lite där, så är problemen lösta. Men, de är de ju inte. Vi för en ojämnh kamp, ungefär som när man rensar maskrosor i trädgården. Det kommer tillbaka även om vi drar upp dem med roten.

Kanske låter det deprimerande. Men det är ju alldeles sant att när det gäller ondskan då är vi i klart underläge. Precis som lärjungarna i evangeliet, där de slokötat konstaterar att de inte kunde bota den sjuke pojken. *"Varför kunde inte vi?"* Många gånger måste vi uppgivet fråga som de. Och vad är då svaret på den frågan? Jo, vi kunde inte därför att vi inte förstår vem det ytterst är vi kämpar emot. Det finns mer ondskan i vår värld än den som ryms i ett människohjärta och som sitter i förtyckande strukturer. Bibeln sticker inte under stol med att det finns en ond, personlig makt som står Gud emot och inget hellre vill än att vi skall gå evigt förlorade för Gud. Kanske skäms vi för att nämna det onda vid namn och använda de bibliska benämningarna Djävul och Satan. Det låter för extremt – lite oupplyst och vidskepligt också för den delen. Men det är inte för inte vi ber som vi gör i Litanian: *"För Djävulens grymhet och list bevara oss milde Herre Gud"*. Ondskan är alltså ingen opersonlig princip. Den har ett namn hur fult och hemskt det än låter.

Men, hur var det nu Luther skrev i sin psalm. Jo, att vi inte är ensamma i vår kamp, vi behöver inte kämpa den själv, *"ty med oss står den rätte man vi står av honom stödda"*. Det är om Jesus det handlar. Han har gått in i vår kamp på jorden. Och han klipper inte bara av det ondas ogräs längs marken. Han går till roten med det onda. Det hjälper nämligen inte bara med att bekämpa *ondskan följer*, utan *orsaken* till det onda. Lärjungarna förstod inte det. Just därför står de där slokörade och frågar: *"Varför kunde inte vi?"*. När Jesus då torrt konstaterar att lärjungarna var klena bedjare – de hämtade inte kraft hos Gud – utan trodde att de själva besatt förmågan att bota – fortsätter han med att prata om något som kan verka både obegripligt och malplacerat. *"Människosonen skall överlämnas i människors händer och de kommer att döda honom, och tre dagar efter sin död skall han uppstå."* Vad hade det med saken att göra?

Jo det var så – genom sitt lidande och sin död – på Golgata kors Jesus gick i närkamp med det onda. Som du kanske lagt märke till, är den latinska överskriften över denna söndag "Oculi" som betyder "ögon" och syftar på den 25:e psalmen i Psaltaren där det står *"Mina ögon ser alltid till Herren"*. Det säger något viktigt! Skall vi inte bli offer för hopplöshet och förtvivlan måste vi vända ögonen till Jesus – till det han gjorde på sitt kors. Det är ju fastetidens djupaste syfte – att hjälpa oss att få Jesu kors i blickfånget. Men kan verkligen det som hände för snart två tusen år sedan på Golgata vara oss till hjälp och tröst! Kan Jesus verkligen hjälpa? Är det inte så att vi ibland tvivlar på den saken. Vi är som den olycklige pappan i evangeliet. *"Om du kan"* säger han och liksom han pendlar även vi mellan tro och förtvivlan. *"Jag tror! Hjälp min otro"*.

När vi låter våra blickar dröja vid Jesu kors, då ser vi kanske bara en plågad och torterad människa, inget mer. En hemsk och avskyvärd syn. Men har vi *trons ögon* ser vi längre och djupare, ja bortom den yttre händelsen. Paulus gjorde det. Han

skriver i sitt andra brev till de kristna i Korint, att Gud var på Golgata. Ja, han *"Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv"* (2 Kor 5:19). Det som hände på Golgata var därför *en gudshandling* där han liksom vred mänskligheten ur den Ondes hand - och i Kolosserbrevet skriver han att det som skedde på korset var en seger. Det var så Gud *"avväpnade härskarna och makterna och utsatte dem för allas förakt, när han triumferade över dem genom Kristus"* (Kol 2:15). Guds enorma räddningsaktion är inledd. Det påminns vi om varje gång vi fäster blicken på Jesu kors.

Så är det inte tröstlöst eller hopplöst för oss människor. Vi som så ofta har sagt: *"Varför kunde inte vi?"*, får lita på att Jesus kan! I tron på honom, i hans förlåtelse, genom hans kraft kan vi stå det onda emot. Ja, som vi sjöng: *"Vi står av honom stödda"*. Och en gång skall Gud slutgiltigt besegra ondskans makt. Vi har ju löftet om att Gud skall skapa *"nya himlar och en ny jord där rättfärdigheten bor"* (2 Petr. 3:13). När? undrar vi, otåligt. Och svaret är enkelt: Den dag Gud har bestämt. Det är hans sak. Vår sak, det är att lita på det, att tro och förtrösta på den korsfäste och uppståndne Jesus. En gång skall det bli som det står i psalmen, att *"ondskan skall stå, fånglad i vrå, detta allena kan himlen förmå"*. Amen

Psalmer: 237 v 1-2, 40, 239, 8
S:t Clemens, 2026-03-07